

Bemærkninger til forslaget

Aktuel begrundelse for fremsættelsen

Den 14. september 2006 udsendte justitsminister Lene Espersen Vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed til offentlige arbejdspladser m.fl. FTF kunne i oktober 2006 offentliggøre undersøgelsen: Er det farligt at stå frem? FTF-undersøgelse om offentligt ansattes ytringsfrihed, oktober 2006. En undersøgelse, der viser, at det står ringe til med offentligt ansattes ytringsfrihed. I juledagene 2006 kom det frem, at sociale myndigheder var alt for langsomme, når de fik rapporter om omsorgssvigtede børn. Flere lærere og skoleledere kunne bekræfte kritikken, men turde ikke stå frem af frygt for »kammeratlige samtaler« eller »stækkede karrierer«. Nye eksempler dukker op i en lind strøm.

I sin kvalitetsreform har statsministeren lagt op til, at medarbejderne i højere grad skal være med til at udvikle kvaliteten i den offentlige sektor, fordi de ved, hvor skoen trykker. I sine nytårstaler 2006 og 2007 forsvarede statsminister Anders Fogh Rasmussen ytringsfriheden som en vej til at skabe udvikling.

Med dette beslutningsforslag ønsker forslagsstillerne at skabe bedre muligheder for, at offentligt ansatte problemfrit kan ytre sig. Forslaget er med nogle tilføjelser en genfremsættelse af B 62, 2005-06, Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et nævn til sikring af offentligt ansattes ytringsfrihed. Forslaget om at indføre omvendt bevisbyrde i sager om afskedigelse af offentligt ansatte og de ledsagede bemærkninger hertil er nyt i forhold til B 62. Der henvises om B 62 til Folketingstidende 2005-06, FF 6759 og tillæg A 3371 og 3375.

Generel begrundelse

Mange offentlige institutioners beslutningsproces er lukket land for offentligheden, hvilket ofte begrundes med, at det er vigtigt at give en arbejdsplads og dens ledelse arbejdsro. Men offentligheden har brug for at være orienteret om følgerne af de politiske prioriteringer. At politikerne og befolkningen har kendskab til, hvordan de politiske beslutninger om-

sættes i praksis, hvordan de forvaltes, og hvilke konkrete konsekvenser de har, er hele grundlaget for den demokratiske proces. Det er derfor centralt for et dynamisk demokrati, at de, der oplever følgerne af de politiske beslutninger og har den faglige viden til at forstå, hvad der foregår, tør stå frem. Ved at stå frem med deres viden er de offentligt ansatte med til at lede demokratiet i den rigtige retning ved at dele deres erfaringer med offentligheden. Politisk beslutningstagning foregår i blinde, hvis de, der skal udføre beslutningerne, ikke råber op om beslutningernes konsekvenser.

At stå frem for offentligheden kan imidlertid være ensbetydende med at stille sig i en særdeles udsat position. Samtidig er der i disse år et stigende behov for, at offentligt ansatte bringer forhold frem i lyset, som de vurderer er fagligt uforsvarlige, hvad f.eks. sagen om Frank Grevil tydeligt illustrerer.

Beslutningsforslaget lægger derfor op til, at Folketinget og regeringen gennem oprettelsen af et nævn til sikring af offentligt ansattes ytringsfrihed tager fat på spørgsmålet om, hvordan man skaber trygge rammer for, at offentligt ansatte kan leve op til deres samfundsansvar. Nævnet anses ikke som den endelige kur mod problemet, men som et middel til at udvikle metoder og få overblik over behovet, samtidig med at man med det samme går i gang med at støtte dem, der er ved at komme i klemme. Nævnets formål er at sikre, at ytringsfriheden bliver beskyttet og benyttet, og at forebygge, at offentligt ansatte selv censurerer sig selv af misforstået loyalitet eller af frygt for konsekvenserne.

Et sagsforløb, hvor en offentligt ansat står frem for offentligheden, starter typisk med, at en person først bliver stemplet som »brøkket hoved«, hvorefter personen sygemelder sig og til sidst bliver fyret på grund af for højt sygefravær. Det er derfor vigtigt, at offentligt ansatte, der står frem, bakkedes op i deres loyalitet over for deres arbejdsopgave. Samtidig forventes et arbejdsklima, hvor det er almindeligt at blande sig, når der er noget, der vedkommer den offentligt ansatte selv, eller vedkommer dem, som den offentligt ansatte